

Bu sayımızda, Marksist sanat anlayışı, Bertolt Brecht'in odağını oluşturduğu bir dizi araştırma ve eleştiri yazısı ile sunulmaya çalışıldı.

B. Brecht epik tiyatronun teorisyeni ve başlıca uygulayıcısı olarak yaygın bir üne sahiptir. Ancak onun Marksist sanat anlayışına katkısı yalnızca tiyatro ile sınırlı kalmamış, hemen hemen tüm sanat dallarında gerçekten devrimci etkileri duyulmuştur. Marksist sanatın, Brecht'in yorumu ve anlayışı içinde burjuva sanatından nitelikçe ayrı ve ileri bir konuma ulaştığı, açıktır.

Böylece, sanat ve sanat ürünlerinin sosyalist mücadele içinde yeri ve işlevi, diğer mücadele biçimleri ile ilişkisi sorunu da bir ölçüde cevaplandırılmış olacaktır. Çünkü Brecht'in belki de en açık ve tutarlı biçimde aydınlattığı ve pratiğiyle de doğruladığı şey, sanat ürününün bir devrim silâhı olarak kullanılması imkânı ve sınırınıdır. Sanatı somut, bilginin uygulanmasından hayli derin bir biçimde ayırarak, onu duygulara seslenen bir ajitasyon aracı gibi ele almanın yanlışlığı anlaşılabilir, böylece.

Kültürü, bilginin yaşanması olarak, bir yaşama sorunu olarak anlıyorsak, kültürün önemli bir ögesi olan sanatı ihmal edemeyiz. Devrimin, aynı zamanda bir devrimci kültür yaratmakla da yükümlü olduğunu bilerek bu özel sayıyı hazırlamak gereğini duyduk. Yeralan yazılar, bu konunun önemine, diğer mücadele alanlarıyla ilişkilerine, abartma ve küçümseme eğilimlerine uygun bir ortamın varolduğu Türkiye'de konuya açıklık getirecek özelliktedir.

Ekim'den itibaren dergimizdeki araştırma ve incelemeler, yakın geçmişimizin ve günümüzün başlıca sorunlarına yönelecektir. Ekim'de 12 Mart'ın Türkiye tarihi içinde yeri ve Türkiye sosyalist hareketi için alınacak dersler konusunda açıklamalara yer vereceğiz. Daha sonra Dünya'da ve Türkiye'de bir sapma olmanın ötesinde yerlere vararak, hayli kesin

çizgilerle açığa çıkan Çin Komünist Partisi'nin bugünkü yöneticilerinin ve onun ülkemizdeki izleyicisi PDA'cılığın tarihi perspektif içinde kaynaklarının incelenmesini, yorumlanmasını yapmaya çalışacağız.

Bunların yanı sıra Demokratik mücadele deneyleri konusuna eğilmeye devam ediyoruz. Bu konunun uyandırdığı ilgi ve Marksistler açısından derinliğine incelenmesini gerektiren yanlarının varlığı, sorunun sürekli güncelliğinin korunmasına yeter neden olmaktadır.

Yine devrimci kültür sorunlarımız ve bu alandaki yerleşik karşı-devrimci anlayışların teşhiri görevine bağlı olarak yayınlarımızı sürdüreceğiz.

Ağustos sayımızda belirttiğimiz gibi, genel siyasî alanda, 12 Ekim kısmî seçimlerini bekleyen nisbî durgunluk dönemi devam ediyor. Eylül ayının ortalarına doğru bu sükûnetin, hayli geniş oranda ortadan kalkacağı bellidir. Fakat asıl önemli değişimlerin 12 Ekim seçimlerinin sonuçlarıncı belirleneceği tüm taraflarca biliniyor.

Bu arada Sıkıyönetimin kalkmasıyla birlikte önceden bu makamca yasaklanmış grevler başladı. Bütün sağ basının tedirginlikle ve suçlamalarla verdiği grevler ve direnişlerde hakim çizgi işçilerin DİSK'e yönelişlerindeki katıktı. Bazı yerlerde grev ve direnişi yürüten işçilere diğer işyerlerinde çalışan işçilerin aktif destekleri önceden görülmeyen biçimde arttı. Bu önemli gelişme, verilen ekonomik mücadele içinde bile işçi sınıfının birliği ve dayanışması zorunluluğunun anlaşılmasının kendiliğinden oluşan örnekleridir. Bu kendiliğinden ve şimdilik sınırlı olgunun, işçi sınıfı örgütlerince gereken önemde ele alınması ve tarihî deneylerin ışığında, bilinçle, işçi sınıfına maledilmesine çalışılmasında yalnızca yarar değil, zorunluluk da vardır. Üzerinde dikkatle durulması gereken bir olay da Bereç'deki direniş sı-

rasında olandır. Burada yürütülen mücade-
nin niteliğinden tamamen kopuk ve ters bir
davranışla **bir tek kişi**, hareketin kısmî ve şu
anlık başarısızlığına neden olmuş veya neden
olarak **kullanılmıştır**. Kuşkusuz burada sözü
edilen bir tek kişi, bir eğilimi, kendi öznel yar-
gılarıyla hareket etme alışkanlığı kemikleşmiş
bir eğilimi temsil etmektedir.

Günümüzde işçi hareketine karakteristi-
ğini veren DISK'e yönelik konusunda her şey-
den önce DISK yöneticilerinin dikkatli bir de-
ğerlendirme yapmaları acil önem kazanmak-
tadır. DISK'in TÜRK-İŞ'e tercih edilmesinde
hâkim öge, işçilerin ekonomik taleplerinin
DISK tarafından daha etkin ve sağlam biçim-
de gerçekleştiriliyor olmasıdır şimdilik. Bu so-
nuç belki de Devrimci İşçi Hareketinde gerek-
li bir aşamadır. Ancak bu noktaya varışla bir-
likte, toplumdaki artan siyasî duyarlılığı ve ara-
yışı da hesaba katarak DISK'in, işçi yönelişinin
şu andaki hâkim niteliğine bağlı olmayan, bu-
nu devrimci eğitimin içinde bilinçli bir çizgi
haline getirecek uygulamalara, çalışmalara
ağırlık vermesi de görevidir. Ve bu DISK'in
gerçek ölçütü olacaktır. Türkiye sosyalist ha-
reketinin bugünkü durumu, DISK'in bu göre-
vi ihmâline, hattâ üstü örtülü dışlamasına ge-
rekçe olamaz. Çünkü, eğer DISK kendisini,
sosyalist hareketin temel gücünün önemli bir
örgütü sayıyor, böyle koyuyorsa, ve son aldı-
ğı kararda gerekçe olarak ileri sürdüğü gibi
varolan alternatifleri yetersiz buluyorsa kendi
anlayışını, önerilerini de tartışmaya açmalıdır.
Yakınılan dağımlık bir umutsuzluk veya u-
marsamazlık gerekçesi değil, kendini sosya-
yalist mücadele içinde sayan herkes için aşıl-
ması gereken bir görev olarak görülmelidir.
Tarih bizim önümüze böyle bir görev koy-
duysa bunu aşmamızı da bizden bekliyor de-
mektir.

15 Ağustos'ta Harun Karadeniz öldü. Bu
arkadaşımızı ölüme götüren olaylar, uygula-
malar basında yer aldı. Soğukkanlılıkla işlen-
miş bu cinayeti unutmayacağız.

Bundan daha da unutulmaz olan bizzat
Harun Karadeniz'in ölüm karşısında tavrıdır.
Bir yılı aşkın süredir, yakında öleceğini bilen
bu arkadaşımız, sosyalist bireyin hayat anlayı-
şını örnek biçimde simgeleştirdi. O, ölüm kar-
şısında yakınmadı veya kaderci bireyin pasif
boşvericiliğine kapırmadı kendini. Yıllarca
içinde yer aldığı sosyalist mücadeleye beyni du-
runcaya dek katkıda bulunmaya çalıştı. Ve bu-
nu, yakında ölüme mahkûm oluşunu olay hali-
ne getirmeden, titiz bir militan sadeliğiyle ye-
rine getirdi. Kendisini ziyaret edenlerle, en
yakınındaki eşi ve tanıdıklarıyla, kanserin da-
yanılmaz acılarını göğüslemeye içten bir özen
göstererek, ülkesini, insanların sorunlarını ko-
nuşturdu son ana kadar. Onu görenler yaklaşan
ölümün bitkinleştirdiği yüzünde, bu gidişe tes-
lim olmuş bir ifadeyi bulamadılar ve onunla
konuşabildikleri kısa sürelerde güçsüz sesinde-
ki çok güçlü inancın saygın, onurlu tınlama-
sını duydular. Son ana kadar yazdırdığı ve
teybe kaydettirdikleri —ki bir kısmı Yeni Or-
tam ve Cumhuriyet gazetelerinde çıktı, kitabı
yayınlandı— bildiklerini mücadele arkadaşla-
rına sunmak gayretinin eseri idi. Harun Kara-
deniz'i ölürken en az ilgilendiren şey öldüdü.

Hayatı toplumların tarihî gelişiminin ro-
tası içine koymak, onun içinde kavramak ve
yaratıcı insan eylemini, bizi ayırdeden fonksi-
yonumuzu herşeye rağmen sürdürmek. Sos-
yalist bireyin klâsik hayat-ölüm çelişkisini aş-
ma biçimidir bu.

Harun Karadeniz, zulmün, işkencelerin
ve bazen kimilerini yıldırın kahırlı mücade-
lerin içinde sosyalist onurunu, hayat anlayışı-
nı, dünya görüşünün özünü korumuş olanların
şerefli safları içinde yerini almıştır. Onu, ken-
disini öldürmek istediklerini açıkça söyleyen-
lerle mücadelemiz içinde, bin yılların zulmünü
de yoketmeye aday mücadelemizin bu ağır yü-
künün gerektirdiği bilinçle örülü duygularımız-
la anacağız.

Birikim